Conseil d'Etat - Raad van State
LEGISLATION - WETGEVING
L.
5 AVR. 1955
2
Transmis à M. Bureau
Overgemaakt aan de H. Coördination

VVV. L.4571/2.

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 24 décembre 1954, une demande d'avis sur un projet de loi "portant approbation de la convention internationale relative à la procédure civile, conclue à La Haye, le 1er mars 1954", a donné le 2 mars 1955 l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 24e December 1954 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "houdende goedkeuring van het internationaal verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, gesloten op 1 Maart 1954, te 's Gravenhage", heeft de 2e Maart 1955 het volgend advies gegeven :

Le projet a pour objet :

1° l'approbation de la Convention internationale relative à la procédure civile conclue à La Haye le 1er mars 1954;

2° une dérogation à l'article 16 de la loi du 25 mars 1876 contenant le titre préliminaire du Code de procédure civile (dite : loi sur la compétence).

La Convention du 1er mars 1954 est une convention de droit international privé; elle a pour objet de parer aux difficultés résultant de la diversité des législations des Etats contractants dans les matières suivantes relatives à la procédure civile qu'elle règle : communication des actes judiciaires et extrajudiciaires , commissions rogatoires, caution judicatum solvi, assistance judiciaire gratuite, délivrance gratuite d'extraits des actes de l'état civil et contrainte par corps.

Cette convention remplace dans les rapports des Etats qui la ratifieront et de leurs nationaux respectifs, la convention ayant le même objet conclue à La Haye le 17 juillet 1905, approuvée par la loi du 20 avril 1909.

La Convention nouvelle superpose aux règles de procédure civile de chacun des Etats qui la ratifieront, des règles propres qui dérogent aux législations nationales, dans la mesure où les premières sont en contradiction avec les secondes. Ce procédé ne fait

.../...

d'ailleurs pas obstacle à ce que ces règles propres renvoient pour l'une ou l'autre matière aux règles nationales sur le même objet.

L'article 1er du projet ne soulève donc pas d'observations.

L'article 2 du projet dispose que, par dérogation à l'article 16 de la loi du 25 mars 1876, les décisions relatives aux frais et dépens rendues à l'étranger et visées par l'article 19 de la convention sont susceptibles d'appel, même quand le montant des frais et dépens est inférieur à 25.000 francs.

Cette disposition reproduit textuellement l'article 2 de la loi du 20 avril 1909, tel que cet article a été modifié par l'article 9 de la loi du 15 septembre 1928 et par l'article 2 de la loi du 20 mars 1948. Mais, dans la disposition actuellement en vigueur, les mots " de cette Convention" visent la Convention de 1905, tandis que l'article 2 du projet vise la nouvelle Convention.

Sans doute faut-il exprimer le regret de ne pouvoir réunir, en un seul texte, deux dispositions identiques dans la forme et ayant pratiquement le même objet.

Cette dualité de textes ne peut cependant pas être évitée et devra même subsister, aussi longtemps que les Etats qui ont ratifié ou adhéré à la première convention n'ont pas tous ratifié ou adhéré à la seconde.

.../...

Ce n'est, en effet, qu'à ce moment, que l'article 2 de la loi du 20 avril 1909 deviendra sans objet et pourra être abrogé.

Si la Grande-Bretagne ratifie la convention nouvelle à l'élaboration de laquelle elle a participé, il conviendra d'examiner, à ce moment, si les termes de la convention nouvelle sont compatibles avec les conventions anglo-belges:1° du 21 juin 1922 sur la transmission des actes judiciaires et extrajudiciaires et l'établissement des preuves (approuvée par la loi du 30 janvier 1924), 2° du 4 novembre 1932 concernant la caution judicatum solvi, l'assistance judiciaire et la contrainte par corps (approuvée par la loi du 25 avril 1934) et 3° du 2 mai 1934 sur l'exécution réciproque des jugements (approuvée par la loi du 4 mai 1936), et de mettre ces textes en concordance.

Het ontwerp strekt tot :

1° goedkeuring van het internationaal verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, op 1 Maart 1954 te 's Gravenhage gesloten ;

2° afwijking van artikel 16 van de wet van 25 Maart 1876 bevattend de inleiding van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (de zogenaamde "wet op de bevoegdheid").

Het verdrag van 1 Maart 1954 is een verdrag van internationaal privaatrecht ; het heeft tot doel de bezwaren te ondervangen die het gevolg zijn van de verscheidenheid in de wetgevingen der verdragsluitende Staten ter zake van de hiernavolgende punten uit de burgerlijke rechtspleging waarvoor het voorzieningen treft: mededeling van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken, rogatoire commissiën, cautio judicatum solvi, kosteloze rechtsbijstand en kosteloze afgifte van uittreksels uit de burgerlijke stand en lijfsdwang.

Dit verdrag vervangt in de betrekkingen tussen de Staten die het zullen bekrachtigen en hun respectieve onderdanen, het verdrag dat op 17 Juli 1905 te 's Gravenhage werd gesloten en door de wet van 20 April 1909 goedgekeurd, en hetzelfde onderwerp had.

Boven de regelen inzake burgerlijke rechtsvordering van elke Staat die het zal bekrachtigen, stelt het nieuwe verdrag eigen regelen, welke van de nationale wetgevingen afwijken in de mate waarin de eerstgenoemde

.../...

regelen met de laatstgenoemde in strijd zijn. Dit procédé verhindert overigens niet dat deze eigen regelen op een of ander punt naar de nationale regelen betreffende hetzelfde onderwerp verwijzen.

Bij artikel 1 van het ontwerp zijn dan ook geen opmerkingen te maken.

Artikel 2 van het ontwerp bepaalt dat, in afwijking van artikel 16 van de wet van 25 Maart 1876, de in artikel 19 van het verdrag bedoelde buitenslands gewezen rechterlijke beslissingen betreffende de kosten van het geding vatbaar zijn voor hoger beroep, zelfs wanneer het bedrag van de kosten lager is dan 25.000 frank.

Dit is tekstueel dezelfde bepaling als artikel 2 van de wet van 20 April 1909, zoals het bij artikel 9 van de wet van 15 September 1928 en bij artikel 2 van de wet van 20 Maart 1948 is gewijzigd. In de thans geldende bepaling echter hebben de woorden "van dit verdrag" betrekking op het verdrag van 1905, terwijl artikel 2 van het ontwerp op het nieuwe verdrag doelt.

Ongetwijfeld is het te betreuren dat de bepalingen die naar de vorm identiek zijn en praktisch hetzelfde onderwerp hebben, niet in één enkele tekst kunnen worden opgenomen.

Dit naast elkaar bestaan van twee teksten kan evenwel niet worden vermeden en zal zelfs moeten voortduren zolang niet alle Staten die het eerste verdrag hebben bekrachtigd of die zijn toegetreden, dit ook voor het tweede hebben gedaan.

.../...

Eerst dan verliest artikel 2 van de wet van 20 April 1909 zijn reden van bestaan en kan het worden opgeheven.

Indien Groot-Brittannië het nieuwe verdrag, aan het tot standbrengen waarvan het heeft deelgenomen, bekrachtigt, zal op dat ogenblik moeten worden onderzocht of de bewoordingen van het nieuwe verdrag zijn overeen te brengen met de Engels-Belgische verdragen :

1° van 21 Juni 1922 betreffende de gerechtelijke en buitengerechtelijke akten en aangaande het vaststellen der bewijzen (goedgekeurd bij de wet van 30 Januari 1924);

2° van 4 November 1932 betreffende de zekerheidstelling "judicatum solvi", de rechtsbijstand en de lijfsdwang (goedgekeurd bij de wet van 25 April 1934), en

3° van 2 Mei 1934 betreffende de wederzijdse tenuitvoerlegging van vonnissen (goedgekeurd bij de wet van 4 Mei 1936);

voor de overeenstemming tussen deze teksten zal dan moeten worden gezorgd.

La chambre était composée de — De kamer was samengesteld uit

Messieurs : F. LEPAGE,	conseiller d'Etat,		président
de Heren :	raadsheer van State,		voorzitter
J. COYETTE,	conseillers d'Etat,		
G. VAN BUNNEN,	raadsheren van State,		
A. BERNARD,	assesseurs de la section de législation,		
Ch. VAN REEPINGHEN,	bijzitters van de afdeling wetgeving,		
G. PIQUET,	greffier adjoint,		greffier.
	adjunct-griffier,		griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. LEPAGE.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. LEPAGE,

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

(s) G. PIQUET.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

(s) F. LEPAGE.